

Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αντώνης Σμυρναίος,
Καθηγητής ΠΤΔΕ

- Η διδασκαλία μιας επιστήμης,
ενός **γνωστικού αντικειμένου**
προϋποθέτει *κατ' αρχήν*
τη γνώση του περιεχομένου
και των προβλημάτων αυτής της επιστήμης
- Αυτό όμως **δεν σημαίνει**
ότι αυτός που γνωρίζει την κάθε επιστήμη
μπορεί και να τη διδάξει

με **επάρκεια, μεταδοτικότητα**
και **αποτελεσματικότητα...**

- Η αμφισβήτηση ...μιας παρεξήγησης!

- Υπάρχει η παρανόηση ότι
«**όποιος γνωρίζει φυσική, μαθηματικά,
ιστορία κλπ. μπορεί και να τα διδάξει**»...
- Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι, *ακόμη και
σήμερα*, πανεπιστημιακά τμήματα που
ετοιμάζουν καθηγητές δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης (φιλολόγους, μαθηματικούς, φυσικούς,
θεολόγους, πληροφορικάριους κλπ.) να μην έχουν
μαθήματα **Διδακτικής** της αντίστοιχης
ειδικότητας...
- Γι' αυτό και σήμερα τίθεται το ζήτημα της
«**παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας**»...

- Η διδασκαλία είναι μια σχεδόν αυτόνομη λειτουργία,

η οποία εξαρτάται **μεν** από την αντίστοιχη επιστήμη,

αλλά και από ποικίλες παιδαγωγικές ψυχολογικές, κοινωνιολογικές κλπ. προϋποθέσεις...

- Ειδικά η διδασκαλία στο Δημοτικό σχολείο, που είναι ένα **οικοσύστημα** διαφορετικό από το Γυμνάσιο και το Λύκειο,
δεν αρκεί μόνο η γνώση της κάθε επιστήμης

■ Έτσι και το μάθημα της ιστορίας δεν μπορεί να διδαχθεί από αυτόν/ήν που λέει ότι ξέρει μόνο ιστορία.

■ Στο οικοσύστημα του Δημοτικού σχολείου, σε αυτόν το χωροχρόνο

των «συγκεκριμένων ενεργειών»

(κατά τον Πιαζέ),

επιτελείται αργά και σταθερά

η δύσκολη μετάβαση

από τη μυθοπλασία στην (μόλις αναδυόμενη)

ορθολογικότητα...

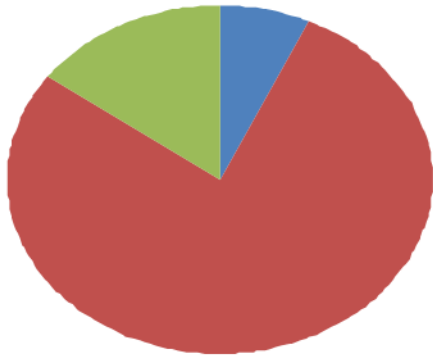
-
- Η ιστορία και η διδασκαλία της αναφέρεται κατ' αρχήν στο **παρελθόν...**

- Ποια όμως είναι **η αίσθηση του παρελθόντος** στα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου;
-

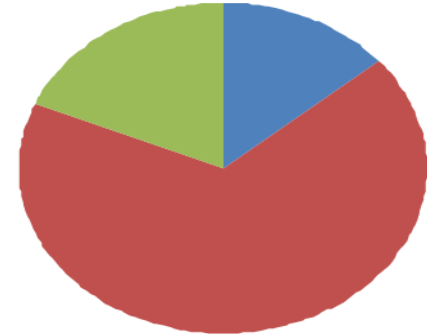
Η αίσθηση του παρελθόντος στα παιδιά

8 ΕΤΩΝ

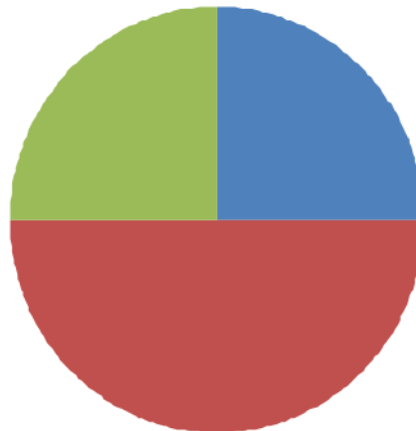

ΜΕΛΛΟΝ
ΠΑΡΟΝ
ΠΑΡΕΛΘΟΝ

10 ΕΤΩΝ

12 ΕΤΩΝ

■ Απαιτείται λοιπόν,

μαζί με τη **γνώση της ιστορίας**
και την **παιδαγωγική και ψυχολογική γνώση**
για τα παιδιά της συγκεκριμένης ηλικίας

η βαθιά **ψυχο-σωματική μέθεξη** του ίδιου
του εκπαιδευτικού με το έργο του...

■ Γι' αυτό και η **παιδαγωγική εκπαίδευση**
δεν εξαντλείται στις πανεπιστημιακές
σπουδές αλλά συγκροτείται ακριβώς **Δια Βίου...**

Πριν από τη διδασκαλία της ιστορίας

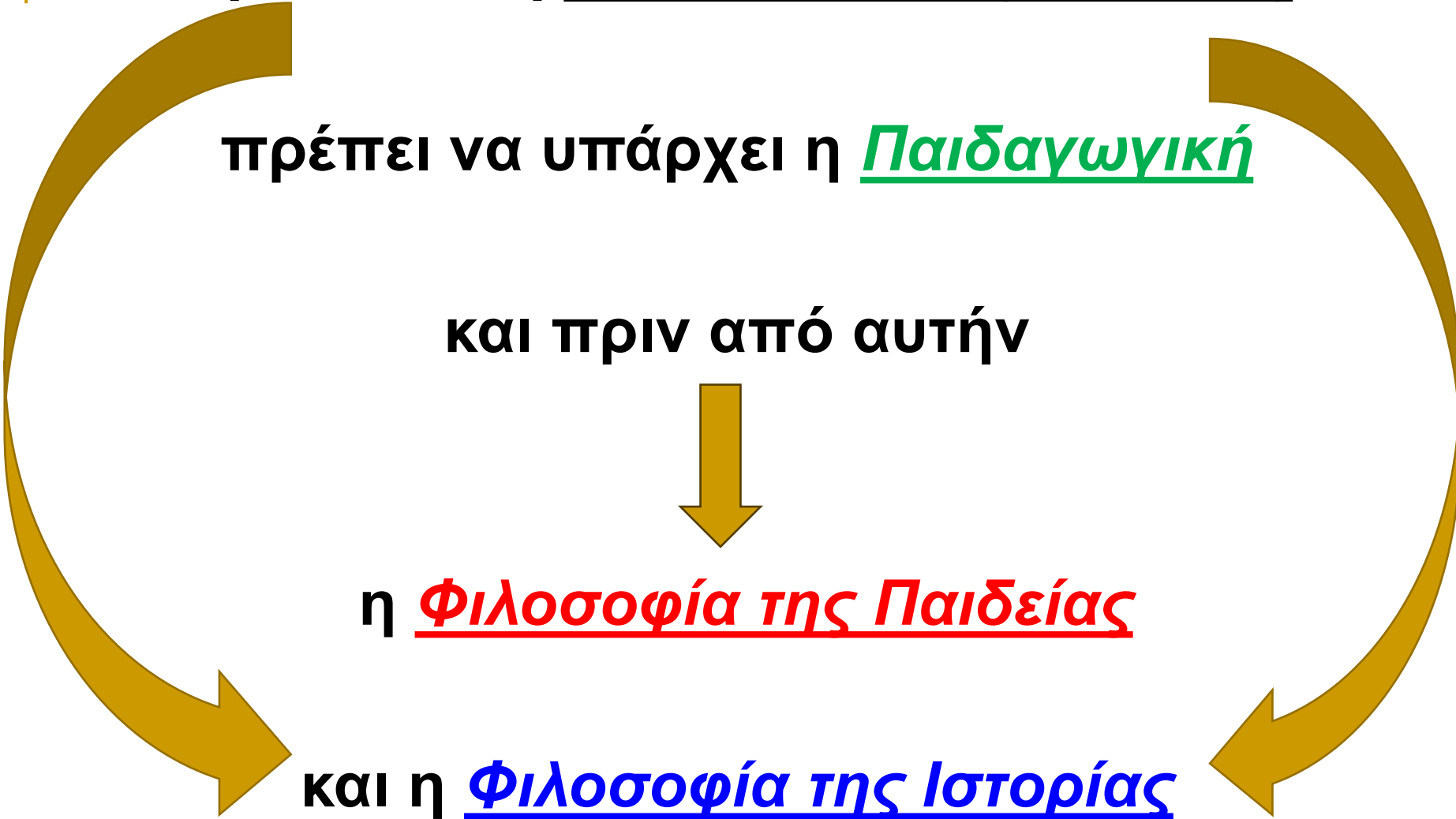
πρέπει να υπάρχει η Παιδαγωγική

και πριν από αυτήν

η Φιλοσοφία της Παιδείας

και η Φιλοσοφία της Ιστορίας

Περιεχόμενο του μαθήματος ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

**A) Η μελέτη ζητημάτων που αφορούν
την **ιστορική επιστήμη**:**

*ιστορία – ιστοριογραφία,
ιστορικός χρόνος,
ιστορικές πηγές – μαρτυρίες,
ιστορικό γεγονός,
ιστορική γνώση,
αντικειμενικότητα στην ιστορία,
ιστορική αφήγηση...*

- Β) Εξοικείωση με τους πολλαπλούς τρόπους **διδασκαλίας της ιστορίας** στο σχολείο μέσω:

αφήγησης, ιστορικών πηγών, διαγραμμάτων,
εικόνων, γελοιογραφιών, ιστορικών αντικειμένων,
μυθιστορημάτων, μουσικής, κινηματογράφου, θεάτρου,
δραματοποίησης και παιχνιδιού ρόλων,
ζωγραφικής, πλαστικής, μουσείων, ψηφιακών μέσων...

- ► ► «**ΠΟΛΥ – ΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑ**» ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΟΧΙ ΜΙΑ «**ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ**» ΑΛΛΑ

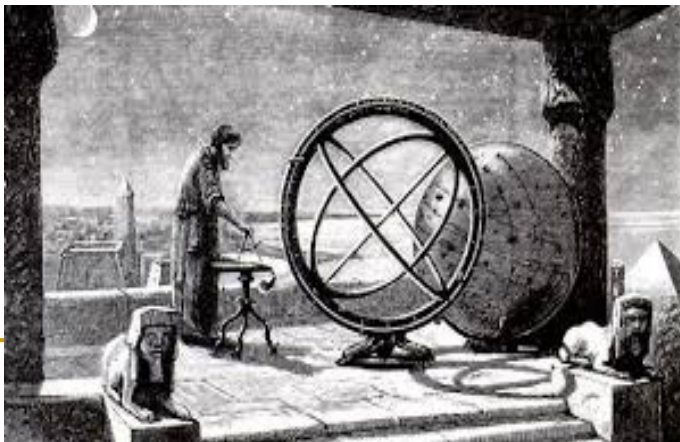
ΠΟΛΛΕΣ «**ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**»...

Στόχοι του μαθήματος

■ Η σύνδεση ΘΕΩΡΙΑΣ και ΠΡΑΞΗΣ

α) Η βασική γνώση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η **Ιστορική Επιστήμη** και η **Διδακτική της Ιστορίας**

β) Η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη υπέρβαση
του συνηθισμένου

(= *βαρετού και αν-αποτελεσματικού...*)

τρόπου διδασκαλίας της ιστορίας που είναι:

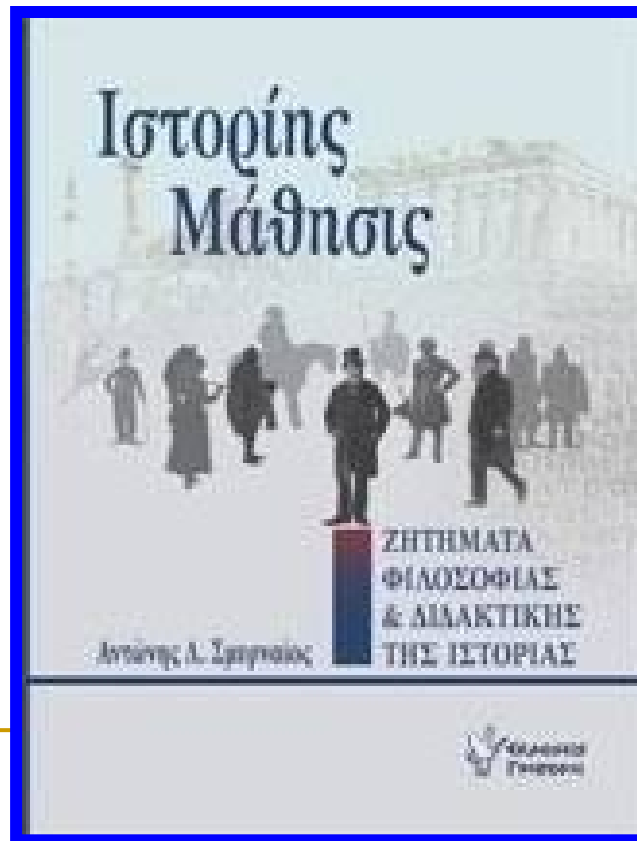
= ανάγνωση ή αφήγηση του παρακάτω ιστορικού κειμένου

- [σύντομη επίλυση ερωτημάτων]
- συμπλήρωση ασκήσεων
- αποστήθιση στο σπίτι
- εξέταση της αποστήθισης την επόμενη μέρα...!!

ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ

- Αντώνη Λ. Σμυρναίου, *Ιστορίας Μάθησις: Ζητήματα Φιλοσοφίας και Διδακτικής της Ιστορίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2013.

■ Αξιολόγηση του μαθήματος:

1. Γραπτές εξετάσεις:

πάνω σε επιλεγμένη ύλη (μόνο) του βιβλίου,
ΟΧΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΩΝ !

2. Υποχρεωτική, ΑΤΟΜΙΚΗ, εκπόνηση ενός σχεδίου διδασκαλίας (σε Powerpoint) πάνω σε ένα ιστορικό κεφάλαιο

σε ένα από τα 4 βιβλία ιστορίας του Δημ. Σχολείου

(► **BONUS: 2 ΜΟΝΑΔΕΣ**)

■ Παράδοση στον διδάσκοντα

ΨΗΦΙΑΚΑ

μέχρι την Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου 2025.... ✓✓✓

■ Μετά την ημερομηνία αυτή

δεν θα γίνεται δεκτή καμιά εργασία...

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

- Η εργασία αυτή είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ!
 - Αυτό σημαίνει ότι όσοι δεν την παραδώσουν μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν μπορούν να δώσουν το μάθημα το Φεβρουάριο, το Σεπτέμβριο ή όποτε άλλοτε θελήσουν...

■ Επίσης, τη **Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου 2025**

θα γίνει **κλήρωση** όσων φοιτητών/τριών
θα παρουσιάσουν την εργασία τους

μέχρι τις διακοπές των Χριστουγέννων
[στις **15 και 22 Δεκεμβρίου**]

Ιστοσελίδα για την εύρεση των βιβλίων της ιστορίας του Δημ. Σχολείου

■ e-books.edu.gr

■ **ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ**

■ **ΙΣΤΟΡΙΑ/ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ**

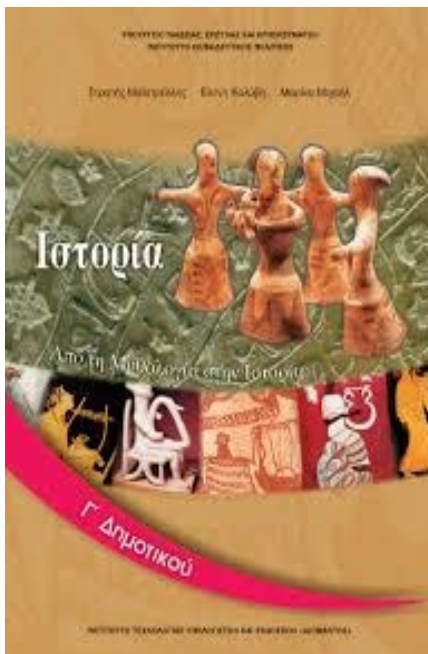

■ **ΙΣΤΟΡΙΑ Γ', Δ', Ε. ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ**

- Ξεκινήστε από τώρα την έρευνα σε αυτά τα βιβλία για να βρείτε εγκαίρως το Κεφάλαιο που θα σας άρεσε να παρουσιάσετε...

- Μην μπερδέψετε το ΚΕΦΑΛΑΙΟ με την ΕΝΟΤΗΤΑ, που αποτελείται από μερικά Κεφάλαια...!

ΤΑ 4 ΒΙΒΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ

■ ΠΡΟΣΟΧΗ!

- Από την επόμενη εβδομάδα θα αρχίσει η παρουσίαση της μεθοδολογίας για μια Ενδεικτική διδασκαλία της Ιστορίας στο Δημοτικό Σχολείο,

-
- Η παρακολούθησή της είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ, γιατί, με βάση αυτήν και τις οδηγίες που θα δοθούν θα ετοιμάσετε τη δική σας Υποχρεωτική Εργασία, την οποία πρέπει να παραδώσετε μέχρι την Δευτέρα, 8 Δεκεμβρίου 2025!

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ...ΒΟΗΘΕΙΑ!

- Πολύ συχνά το Σάββατο και (κυρίως) την Κυριακή κάποιες αθηναϊκές εφημερίδες προσφέρουν (με μικρή επιβάρυνση, 4 - 4.50 €) ιστορικά βιβλία

- Η αγορά τους θα σας επιτρέψει να σχηματίσετε την πρώτη σας ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
πολύ χρήσιμη για τη μετέπειτα διδασκαλία σας...

- Επειδή θεωρώ ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να ασκηθείτε στην ανάγνωση-μελέτη **θεωρητικών κειμένων**,

θα ανεβάζω στο e-class κάποια από αυτά...

- Αυτά θα σας βοηθήσουν:

A) στις φοιτητικές εργασίες σας

B) στις μεταπτυχιακές εργασίες σας

Γ) στις διδακτορικές σας σπουδές

Δ) αλλά και στην πολύπλευρη συγκρότησή σας

ως προσώπων που επιδιώκετε να αποκτήσετε
ακαδημαϊκή μόρφωση...

Καλή αρχή λοιπόν...
για να (ξανα-) γράψουμε
με άλλους τρόπους...
την/τις ιστορία/ες
και τις διδακτικές τους!

